

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 4. 2021, sp. zn. 6 To 22/2021, ECLI:CZ:VSPH:2021:6.TO.22.2021.1

Číslo: 5/2022

Právní věta:

Účastníkem na podnikání v obchodní korporaci ve smyslu § 255a odst. 1 tr. zákoníku o trestném činu zneužití postavení v obchodním styku (dříve zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017) je i osoba, která ji fakticky ovládá, byť postavení této osoby není založeno smlouvou ani zákonem.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.04.2021

Spisová značka: 6 To 22/2021

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zneužití informace a postavení v obchodním styku, Zneužití postavení v obchodním styku

Předpisy: § 255a odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. [5 Tdo 1635/2011](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. [5 Tdo 866/2011](#), uveřejněné pod číslem 53/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze z podnětu odvolání obžalovaného, státního zástupce a poškozené zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 8. 1. 2021, sp. zn. 56 T 8/2018, a vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

I.

Rozhodnutí soudu prvního stupně

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 8. 1. 2021, sp. zn. 56 T 8/2018, byl obžalovaný N. P. uznán vinným přechinem zneužití informací v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, kterého se podle jeho skutkových zjištění

dopustil tím, že jako zástupce obchodní společnosti E., s. r. o., se sídlem v XY (dále jen „společnost E.“), jejímž předmětem podnikání bylo mimo jiné výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, na základě smlouvy o zprostředkování ze dne 3. 1. 2011 a současně jako společník obchodní společnosti G., spol. s r. o., se sídlem v XY (dále jen „společnost G.“), jejímž předmětem podnikání byla koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej v rámci živností volných, v přesně nezjištěné době v prosinci 2014 navrhl uzavření smlouvy mezi společností G. a společností C. I., se sídlem v XY, Spojené státy americké (dále jen „společnost C.“), o výhradním zastoupení na dodávky fólií NP13009A a NP1300930 do Rakouska, Bulharska, České republiky, Finska, Německa a dalších států k „používání v podzemních skladovacích nádržích pro skladování pohonných hmot“, přičemž zneužil toho, že byl v té době z důvodu jazykové bariéry jediným zástupcem společnosti E. komunikujícím se zástupci společnosti C., a předstíral, že společnost E. již nebude jejich produkty odebírat a v této činnosti bude místo toho pokračovat společnost G., a následně dne 1. 1. 2015 v sídle společnosti C. uzavřel uvedenou smlouvu, ačkoliv věděl, že tyto fólie vyvinula společnost C. cíleně pro společnost E., ve spolupráci s ní a na základě podkladů od ní získaných právě pro využití společností E. a že společnost E. nezbytně potřebuje zmíněný produkt pro své výrobky, neboť fólie dodávaná společností C. tvoří základní prvek jejich technologie vložek do nádrží pohonných hmot a její náhrada s parametry potřebnými pro používanou technologii by byla na světových trzích obtížně dostupná. V důsledku uzavření této smlouvy společnost C. odmítla přímé dodávky společnosti E. s poukazem na výhradní právo společnosti G. zajistit prodej a obžalovaný za společnost G. následně nabídl fólii společnosti E. za cenu 25 USD za 1 m² fólie oproti původní ceně 16,15 USD za 1 m² fólie; zároveň tím omezil společnost E. v přímém spolupůsobení na dalším vývoji fólie, který je nezbytný s ohledem na měnící se složení pomocných látek, zejména etanolu a biosložek v benzínu, čímž ohrozil další rozvoj celé technologie společnosti E.

2. Za výše uvedený trestný čin byl obžalovaný odsouzen podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, k trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 15 měsíců. Dále byla podle § 229 odst. 1 tr. ř. poškozená společnost E. odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

II. Podaná odvolání

3. Proti tomuto rozsudku podali v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný N. P., státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci a poškozená společnost E.

4. Obžalovaný, který výslovně zaměřil své odvolání proti výrokům o vině a o uloženém trestu, úvodem vytkl soudu prvního stupně zejména to, že se dostatečně nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí a nesprávně právně posoudil jednání obžalovaného, které kriminalizoval v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe, přičemž současně nesprávně vyhodnotil provedené důkazy, což má za následek vadné rozhodnutí ve věci samé. Obžalovaný dále vyjádřil nesouhlas s právním názorem soudu prvního stupně, který jeho jednání, i přes zásadu subsidiarity trestní represe, označil za jednání trestné.

5. Obžalovaný namítl i nesprávný procesní postup soudu prvního stupně a uplatnil obsáhle formulované výhrady vůči jeho skutkovým závěrům. Obžalovaný předně zdůraznil, že smlouva o zprostředkování ze dne 3. 1. 2011, která byla dodatky prodlužovaná a měla skončit ke dni 31. 12. 2014, ve skutečnosti podle výpovědi svědka J. T., který okamžitě ukončil pracovní poměr s obžalovaným a okamžitě ho „vyhodil“, skončila na podzim roku 2014, takže i kdyby obžalovaný uzavřel jakoukoli smlouvu dne 18. 12. 2014, což popírá, byla by uzavřena až po skončení jeho spolupráce se společností E. Ke smlouvě uzavřené mezi obžalovaným a společností E. dále obžalovaný konstatoval, že bez ohledu na to, o jaký smluvní typ jde, jejím zákonným znakem je vždy

odměna pro zprostředkovatele či pro obchodního zástupce, kterou za celé období nedostal.

6. Jak dále obžalovaný zdůraznil, soud prvního stupně při rozhodování nezohlednil zjištění, že nezískal žádné informace o společnosti C. za trvání smluvního vztahu mezi ním a společností E., neboť společnost C. znal již dříve a se společností E. ji propojil ještě před vznikem jeho smluvního vztahu se společností E. Dále se vyjádřil k problematice tzv. exkluzivity dodávek fólií.

7. Obžalovaný také poukázal na odlišný předmět podnikání společnosti E. a společnosti G., které sice mají v obchodním rejstříku uveden shodný předmět podnikání, nicméně tento předmět podnikání mají zapsány téměř všechny existující společnosti. Společnost E. podniká v oblasti technologií vnitřních nádrží na pohonné hmoty, v čemž společnost G. nikdy nepodnikala a ani nemohla, neboť by na tuto činnost neměla oprávnění, a proto nemohla být reálným konkurentem společnosti E. Navíc společnost E. má v předmětu podnikání uvedeny další specializované činnosti, což dokresluje rozdílnost obchodního zaměření obou společností.

8. Obžalovaný shrnul vlastní argumentaci tak, že žádným způsobem nezneužil informace v obchodním styku, které se dozvěděl na základě spolupráce se společností E., pokud společnost G. objednala u společnosti C. naprosto odlišný produkt, než na který měla společnost E. exkluzivitu. Nový objednaný produkt nebylo možné z důvodu právní úpravy a chybějících atestů uvést na trh, a proto nebyl konkurenceschopný. Svým jednáním nezpůsobil společnosti E. žádnou škodu a sobě nevygeneroval žádný zisk. Společnosti G. a C. začaly spolupracovat až po ukončení spolupráce obžalovaného se společností E.

9. Závěrem svého odvolání obžalovaný navrhl, aby Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek soudu prvního stupně a aby ve věci rozhodl tak, že se obžalovaný zprošťuje obžaloby, případně aby byla věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání.

10. Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci podal odvolání v neprospěch obžalovaného a vyjádřil souhlas s výroky o vině obžalovaného a o trestu odnětí svobody mu uloženém s tím, že naopak i nadále se domáhal uložení peněžitého trestu obžalovanému a rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody způsobené poškozené společností E. Závěrem státní zástupce navrhl, aby Vrchní soud v Praze doplnil výrok o trestu tak, že obžalovanému se vedle trestu odnětí svobody ukládá i peněžitý trest, jehož konkrétní výši státní zástupce navrhl, a aby byl zrušen výrok o odkázání poškozené obchodní společnosti E. s uplatněným nárokem na náhradu škody na občanskoprávní řízení a aby byl obžalovaný zavázán povinností nahradit škodu způsobenou této poškozené společnosti.

11. Poškozená společnost E. ve svém odvolání vyslovila nesouhlas s výrokem o náhradě škody učiněným podle § 229 odst. 1 tr. ř., proto navrhla, aby byl zrušen a aby odvolací soud rozhodl tak, že uloží obžalovanému povinnost k náhradě způsobené škody.

III.

Rozhodnutí o podaných odvoláních

12. Vrchní soud v Praze po přezkoumání napadeného rozsudku dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

13. Odvolací soud se předně vypořádal s odvolacími námitkami, které se týkají nepoužitelnosti výpovědi jednoho ze svědků k důkazu a upozornění obžalovaného na možnost přísnějšího posouzení jím spáchaného skutku.

14. V souvislosti s obhajobou obžalovaného uplatněnou v dosavadním řízení a jeho konkrétními odvolacími námitkami týkajícími se výroku o vině v napadeném rozsudku Vrchní soud v Praze pro

přehlednost připomíná, že přečinu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, se dopustil ten, kdo jako podnikatel, společník, člen orgánu, zaměstnanec nebo účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavřel nebo dal popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků. Na možné pachatelství tohoto přečinu nemá vliv obhajobou zdůrazňovaná okolnost, že v období, v němž se měl obžalovaný dopustit trestné činnosti, ještě nevykonával u společnosti G. funkci jednatele. Pachatelem uvedeného přečinu totiž může být jakýkoliv účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelských subjektů se stejným nebo obdobným předmětem činnosti, tj. fyzická osoba podílející se v zásadě jakýmkoli způsobem na podnikání podnikatelských subjektů se stejným nebo podobným předmětem činnosti. Jeho účast na podnikání takových subjektů může, ale nemusí být zakotvena nějakou smlouvou. V případě společnosti E. šlo o smlouvu o zprostředkování ze dne 3. 1. 2011, ve znění smluvních aktualizací. U společnosti G. sice obžalovaný v rozhodném období nebyl v postavení podnikatele, společníka, člena orgánu nebo zaměstnance, ale tuto obchodní korporaci, kterou založil, ve skutečnosti podle výsledků provedeného dokazování ovládal a výhradně za ni při podnikání jednal.

15. Dále, ačkoliv bez zákonným způsobem provedeného výslechu svědka R. P. k okolnostem navázání smluvního vztahu společnosti G. se společností C., resp. podnětu ke vzniku tohoto smluvního vztahu, a s ohledem na odvolací námitky obžalovaného týkající se údajného jednostranného ukončení jeho smluvního poměru k poškozené společnosti E. na podzim roku 2014 nelze bez opětovného výslechu svědka J. T. učinit v tomto stadiu trestního řízení konečný závěr o tom, zda obžalovaný v rozhodném období byl současně účastníkem na podnikání obou shora uvedených podnikatelů, jak předpokládalo ustanovení § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, jeví se zde na podkladě dosud provedených důkazů obhajoba obžalovaného krajně nevěrohodnou. Zjevně totiž neodpovídá skutečnosti tvrzení obžalovaného ohledně ukončení smluvního vztahu s poškozenou společností E. na podzim roku 2014 podle svědecké výpovědi J. T., jestliže tento svědek v hlavním líčení dne 10. 9. 2020 naopak podle protokolu uvedl, že vztah s obžalovaným skončil poté, co mu již nebyla prodloužena smlouva o zprostředkování po uplynutí prodloužení s tím, že podle zjištění obsahu dodatku č. 5 ke smlouvě o zprostředkování ze dne 1. 7. 2014 byla smlouva uzavřena na dobu určitou do 31. 12. 2014 a pravidelné měsíční platby po 50 000 Kč byly nadto zasílány na účet obžalovaného od května 2011 až do ledna 2015.

16. Vrchní soud v Praze odmítl jako neopodstatněné tvrzení obžalovaného o odlišném předmětu podnikání poškozené společnosti E. a společnosti G. V tomto směru totiž ve skutečnosti není rozhodující vymezení předmětu podnikání ve veřejných rejstřících, ale jeho jinak legální skutečný obsah, takže na právní posouzení jednání obžalovaného by nemělo vliv ani obecné vymezení předmětu podnikání v obchodním rejstříku. Dále zde není zapotřebí shoda nebo obdobnost celého předmětu podnikání obou konkurujících si podnikatelských subjektů, neboť postačuje shoda i jen v části předmětu podnikání, přičemž v přezkoumávané trestní věci právě popud obžalovaného k uzavření smlouvy mezi společností G. a společností C. o výhradním zastoupení na dodávky fólií NP13009A a NP1300930 do Rakouska, Bulharska, České republiky, Finska, Německa a dalších států k používání v podzemních skladovacích nádržích pro skladování pohonných hmot za okolností popisovaných ve svědeckých výpovědích J. T., J. H. a A. Š. měl vést k nahrazení jimi dříve uzavřené smlouvy se společností C. a ve svých důsledcích ke vzniku majetkové škody, tj. k zásahu do podnikatelské činnosti konkurující poškozené společnosti E.

17. Bez významu pro právní posouzení skutku kladeného za vinu obžalovanému je dále jeho námitka ohledně neexistence exkluzivity obchodování pro poškozenou společnost E. s určitými produkty společnosti C. V tomto směru je totiž rozhodující výhradně právní úprava obsažená v trestním zákoníku, neboť ustanovení § 255 odst. 2 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, není ustanovením s blanketní (odkazovací) dispozicí, protože co do vymezení zákazu konkurence

neodkazuje na žádný mimotrestní právní předpis. Trestní zákoník totiž přímo v něm stanoví vlastní znaky charakterizující porušení zákazu konkurence, a to univerzálně bez rozlišení právních forem podnikatelských subjektů, na něž se vztahuje, a současně obligatorně spojuje trestní odpovědnost pachatele se specifickým úmyslem spočívajícím v konkrétním záměru opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Proto také pro trestní odpovědnost podle citovaného ustanovení není nutné, aby současně muselo dojít k porušení zákazu konkurence podle předpisů občanského práva (viz rozhodnutí pod č. [39/2006-I](#). Sb. rozh. tr.). Jde zde o trestněprávní postih jakéhokoli nepřipustného konkurenčního jednání ve smluvních vztazích toho, kdo v postavení podnikatele, společníka, člena orgánu, zaměstnance nebo účastníka na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti ve shora uvedeném úmyslu uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků.

18. Odvolací soud v další části odůvodnění vyložil, proč akceptoval jako důvodná i odvolání státního zástupce stran peněžitého trestu a odvolání poškozené společnosti E. ohledně jejího nároku na náhradu škody.

19. Proto Vrchní soud v Praze k odvoláním obžalovaného, státního zástupce a poškozené rozhodl podle § 258 odst. 1 písm. a) až c) a písm. f) tr. ř. o zrušení napadeného rozsudku v celém rozsahu a podle § 259 odst. 1 tr. ř. o vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, neboť rozsah a zejména povaha doplnění dokazování potřebného k napravení zjištěných podstatných vad řízení předcházejících vyhlášení napadeného rozsudku a k náležitému objasnění skutkových okolností významných především pro rozhodnutí o vině obžalovaného vylučuje, aby tyto vady odstranil odvolací soud ve veřejném zasedání.